

ალუჩალი (*Prunus cerasus L.*)

ნარმოშობა და გავრცელება

ალუბლის სახეობის წარმოშობის ძირითადი ცენტრი მდებარეობს აღმოსავლეთ აზიაში, სადაც თავმოყრილია რუნუს-ის გვარში არსებული სახეობების დიდი უმეტესობა. ჩვეულებრივი ალუბალი (*Prunus cerasus L.*, $2n = 32$), მრავალი მკვლევარისა ზრით, წარმოიშვა ბლის (*Prunus avium L.*) და სტეპის ალუბლის (*Prunus fruticosa L.*) სპონტანური შეჯვარებით. ასეთ ადგილებად განიხილება სამხრეთ კავკასია, მცირე აზია და ხმელთაშუა ზღვის ქვეყნები. ალუბალს უწოდებენ აღმოსავლეთ ევროპის ხილს, რადგან მსოფლიოს ამ ნაწილშია თავმოყრილი ალუბლის ჯიშების ძირითადი მნარმოებელი ქვეყნები. ალუბლის გლობალური წარმოება მსოფლიოში შეადგენს 1.2 მილიონ ტონას.

ყველაზე დიდი მნარმოებელი ქვეყანაა თურქეთი (180 ათასი ტონა), სადაც

90% უკავია საგვიანო სიმწიფის პერიოდის ჯიშებს. შემდეგ მოდის რუსეთი, პოლონეთი, უკრაინა, ირანი, აშშ, სერბეთი, უნგრეთი. ამ ქვეყნებში ალუბლის წარმოება შეადგენს 36-160 ათასი ტონას (FAOstat 2017). საქართველოში ალუბალი თითქმის ყველა კუთხეში გვხვდება როგორც ცალკეული ხეების, ასევე მცირე კორომების სახით. საქართველოს ალუბლის სორტიმენტი ძირითადად წარმოდგენილია ადგილობრივი და რუსული სელექციის ჯიშებით.

კვებითი ღირებულება და გამოყენების მიმართულებები

ალუბლის ნაყოფი ფართოდ გამოიყენება ძირითადად გადასამუშავებლად, თუმცა ასევე მოიხმარება ნედლად. მისგან ამზადებენ წვენებს, კომპოტებს, მურაბას, ჩირს, ხილის ღვინოს, ლიქიორს, საკონდიტრო ნაწარმს და სხვ. ნაყოფი შეიცავს ნახშირნყლებს 10-12,5% (ჭარბობს გლუკოზა); ორგანულ მჟავებს 1,06-1,84%; პექტინოვან ნივთიერებებს 0,1-0,9%. ვიტამინ C 1,9-19,5მგ %, A და B ჯგუფის ვიტამინებს. ალუბლის ნაყოფი ვაშლთან შედარებით ორჯერ მეტი რაოდენობით შეიცავს რკინას. ამიტომ მისი მოხმარება სასარგებლოა ანემის დროს.

ალუბლისძირითადსამრეწველოქვეყნებში ნაყოფი კრიფება მექანიზირებული წესით - შეიკერებით. ასეთი წესით კრეფისტვის ბალები შენდება ძლიერ საძირებე, 1 ჰა-ზე მცენარეთა მცირე რაოდენობით (210-280 მცენარის ოდენობით) და ნაყოფს ძირითადად გადასამუშავებელი დანიშნულება აქვს.

გარემო ფაქტორების მიმართ დამოკიდებულება

ნიადაგი. ალუბალი ხასიათდება გარემო პირობების მიმართ კარგი შეგუების უნარით. იგი კარგად ხარობს ნაყოფიერ, კარგი აერაციის მქონე დრენირებულ მსუბუქი მექანიკური შედგენილობის ნიადაგებზე. ალუბლის ჯიშები ნიადაგის ტენისადმი ზომიერი მოთხოვნილებით გამოირჩიან.

ტემპერატურული რეაქციები. ალუბალი ბლის მსგავსად სინათლის და სითბოს მოყვარული კულტურაა. თუმცა საკმაოდ ყინვაგამძლეულ არის. ჯიშების უმეტესობა, მოსვენების ფაზაში, დაუზიანებლად იტანს $-25\text{--}30^{\circ}\text{C}$ ტემპერატურას. ნაყოფის მომწიფებისტვის საჭიროა $1600\text{--}2000^{\circ}\text{C}$ აქტიურ ტემპერატურათა ჯამი. ყვავილობას იწყებს $9\text{--}10^{\circ}\text{C}$. ალუბლის ყვავილი საკმაოდ მგრძნობიარეა გაზფხულის წაყინვებისადმი და შეიძლება დააზიანოს $-2\text{--}4^{\circ}\text{C}$ -ზე დაბალმა ტემპერატურამ. ასევე შეიძლება დაზიანდეს ნაყოფები სიმწიფის დასაწყისში და გამოიწვიოს მათი ცვენა.

ნალექები. ალუბალი საკმაოდ გვალვაგამძლე მცენარეა. წყლის მიმართ ზომიერი მომთხოვნია. ხანგრძლივი, და ჭარბი ტენიანობა უარყოფით გავლენას ახდენს მცენარის ზრდა-განვითარებაზე და განსაკუთრებით ნაყოფის შეფერვის ინტენსივობაზე.

მავნებელ-დაავადებები. ალუბალი ხშირად ზიანდება შემდეგი მავნებელ-დაავადებებთ: ალუბლისხერხია, ალუბლისხვატარი, ალუბლისბუზი, ალუბლის ბუგრი, რინქიტი, კურკოვანთა ფოთლების დაფაცხავება (კლასტერო-სპოროზი), მონილიოზი, კურკოვანთა ნაადრევი ხმობა, ნაცრისფერი სიდამ-პლე, ბაქტერიული კიბო. ვერტიცილიოზი და სხვ. ალნიშნული მავნებლების და დაავადებების წინაღმდეგ შესაბამის აგროვადებში უნდა ჩატარდეს ინტეგრირებული დაცვის ღონისძიებები.

მოწოდების გიგანტი

ხე. ალუბალი ბუნებრივ პირობებში წარმოადგენს ტანდაბალ ხეს ან ბუჩქს. წმინდა იძლევა ფესვის ამონაყარს. კულტურული ჯიშები მიწისზედა ნაწილის სიდიდის მიხედვით არის სუსტი ზრდის - არა უმეტეს 2 მ სიმაღლის, საშუალო სიძლიერის - 2-4 მ-მდე და ძლიერ მოზარდი ჯიშები - 6-7 მ-მდე.

ვარჯი. ხის ფორმის ალუბლის ჯიშები ივითარებს სფერული ფორმის ვარჯს. ძირითად მნარმოებელ ქვეყნებში ალუბალი იკრიფება მექანიზებული წესით. ვარჯი ფორმირდება ჯამისებურად, გადაშლილი, ლიდერის გარეშე, რაც აადვილებს კრეფის მექანიზაციას.

შტამპი. ალუბლის შტამპი იმის მიხედვით, თუ როგორი ზრდის სიძლიერე ახასიათებს შეილება იყოს დაბალი, შაშუალო და მაღალი. ბუჩქისებური ფორმის ალუბლები შტამპს არ ივითარებს. შტამპის და ძირითადი ტოტების კანი ნაცეისფერია, ზოგჯერ პრიალა.

ვეგეტატიური და სანაყოფე ტოტები. ალუბალი ძირითადად მსხმოიარობს გასული წლის ნაზარდზე და შედარებით ნაკლებად სანაყოფე თაიგულებზე. ვეგეტატიური და სანაყოფე კვირტების წარმოქმნის რაოდენობა დამოკიდებულია წლიური ნაზარდის სიგრძეზე. ძლიერ წლიურ ნაზარდზე დიდი რაოდენობით ვეგეტატიური კვირტი ვითარდება და პირიქით. სანაყოფე თაიგულებს ივითარებს ხისმაგვარი ალუბლები. სანაყოფე თაიგულების სიცოცხლის ხანგრძლივობაა 3-5 წელი.

ფოთოლი. ფოთოლი მარტივი, ელიფსური ფორმის, ერთგვაროვანი, მუქი მწვანე, მბრწყინავი ზედაპირით. ქვედა მხარე უფრე ღია შეფერვის. ფირფიტის სიგრძე 6-8 სმ, ყუნწის სიგრძე - 2-3 სმ. ფოთლის კიდე ხერხებილა. ფირფიტის ფუძესთან 1-2 მომრგვალო ფორმის ყვითელი შეფერვის სანექტრე ჯირკვალია.

ყვავილი. ყვავილედი არის ქოლგის ტიპის. ორსქესიანი (1 ბუტკო და 15-20 მტვრიანა) და თეთრი ფერის გვირგვინის ფურცლებით.

ხე, კვირტი, ყლორტი, ფოთოლი, ყვავილი, ნაყოფი

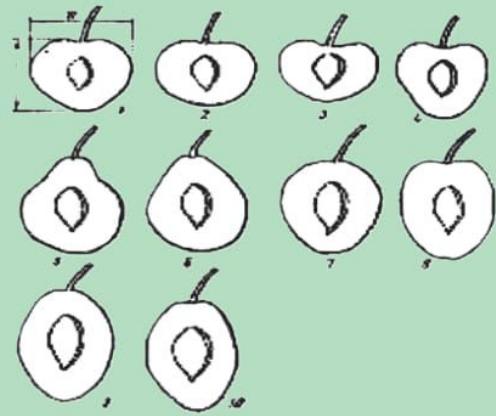
ნაყოფის სასაქონლო და პომილოგიური ნიჭიერებები

ნაყოფი - ნამდვილი, კურკანა. ნაყოფს ახასიათებს მხოლოდ ძირითადი ფერი და შეიძლება იყოს ყვითელი, წითელი, მუქი წითელი და შავი. კანი სისქის მიხედვით საშუალო ან თხელი. კონსისტენციით - მკვრივი, საშუალო ან ნაზი. ნაყოფის რბილობი - რბილი, წვნიანი და მკვრივრბილობიანი. რბილობის შეფერვა - წითელი, მუქი წითელი, მოწითალო, მოვარდისფრო, მოთეთრო, მოყვითალო.

ნაყოფის შეფერვის მიხედვით ალუბლის ჯიშები იყოფა სამ ჯგუფად: მორელები ანუ გრიოტები, მუქი ნაყოფებით და შეფერილი წვენით; ამორელები - ვარდისფერი ნაყოფებით და შეუფერავი წვენით; დიუკები - ბლისა და ალუბლის ჰიბრიდები, მუქი ფერის ნაყოფებით.

ნაყოფის სიდიდის მიხედვით ჯიშები არის მსხვილნაყოფებიანი (დიამეტრი 17მმ და მეტი), საშუალო სიმსხოს ნაყოფებით (დიამტრი 12-16მმ) და წვრილნაყოფიანი

- (11მმ-მდე) ჯიშები. მნიშვნელოვანი ნიშანია ნაწიბურის არსებობა მუცლის მხარეს და მისი სიმკვეთრე. კურკა ფორმის მიხედვით მრგვალი, ოვალური, განიერ-ოვალური, ბრტყელი და სხვ. ასევე მნიშვნელოვანია კურკის წიბოს ფორმა. ალუბლის ჯიშები ყუნწის სიგრძის მიხედვით არის გრძეყუნწიანი, საშუალო და მოკლეყუნწიანი (3-4.5სმ). ყუნწი სიმსხო - 1.1-1-7 მმ. ნაყოფები ასევე განსხვავდებიან ყუნწის მიმაგრების ხარისხით.

პიოლოგიური თავისეპურებები

ზრდა და მსხმოიარობა. ალუბალი ცოცხლობს 20-30 წელი. ნარგაობის საექსპლუატაციო პერიოდის ხანგრძლივობა 20 -25 წელია. ზრდის და მსხმოიარობის თავისებურებების მიხედვით ალუბალის ჯიშები იყოფა - ხისმაგვარ და ბუჩქისმაგვარ ფორმებად. დამატებით ჯგუფს წარმოადგენს სტეპის ალუბლის (*P. fruticosa*) ჯიშები.

ხისმაგვარი ალუბლები ხასიათდებიან ზრდის და სიცოცხლის ხანგრძლივი პერიოდით, მაგრამ შედარებით ნაკლებ ყინვაგამძლენი არიან, ამიტომ უფრო მეტად გავრცელებულია სამხრეთ რაიონებში. ხისმაგვარი ალუბლები მსხმოიარობს სანაყოფე თაიგულებზე. მსხმოიარობის შემდეგ მათი ვარჯის გაშიშვლება არ ხდება. ტოტები დაბლა არ ეშვებიან და შეუძლიათ გაუძლონ დიდ დატვირთვას.

ბუჩქისებური ალუბლები მსხმოიარობს გასული წლის ნაზარდებზე და არ ივითარებს თაიგულის ტიპის სანაყოფე ტოტებს. გასული წლის ნაზარდის ნაწილი, მსხმოიარობის შემდეგ შიშვლდება, რის გამოც ფოთლის რაოდენობა მცირდება და ივითარებს წვრილ ტოტებს. ნაყოფების სიმძიმის გამო ტოტები იხრება და ვარჯი იღებს მტირალა ფორმას. მსხმოიარობის ზონა განლაგებულია ვარჯის პერიფერიულ ნაწილზე.

დამტვერვა. ალუბლის ჯიშები შეიძლება იყოს თვითსტერილურიც და თვითფერტილურიც. ჯიშების ერთი ჯგუფი მოსავალს იძლევა როგორც ჯვარედინი დამტვერვით, ასე თვითდამტვერვით (ქართული ალუბლები), მეორე ჯგუფი კი მოითხოვს მხოლოდ ჯვარედინ დამტვერვას (ოსტკეიმის გრიოტი, პოდბელსკი).

სიმწიფის პერიოდი და მოსავალი. საშუალო მოსავლიანობა სტანდარტულ ბალებში 10 - 12 ტ/ჰა-ზე შეადგენს. ინტენსიურ ბალებში მისი მოსავლიანობა 15- 18 ტ/ჰა-ზე აღწევს.

კარნეოლი (Karneol)

ნარმოშობა: გერმანული ჯიშია ბრიგიტა ვოლფრამის (Brigitte Wofram) სასელექციო პროგრამიდან, მიღებულია 1980-იან წლებში დრეზდენ - პილნიცის მეხილეობის ინსტიტუტში ჯიშების კოროსერის (Koroseri) და შატენმორელის (Schattenmorelle) შეჯვარებით.

გავრცელება: საქართველოში შემოტანილია 2010 წელს ვაზისა და ხეხილის სარგავი მასალის წარმოების ეროვნული ცენტრის (2014 წლიდან სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ს. ჯილაურას ექსპერიმენტული ბაზა) მიერ.

მორფოლოგიური დახასიათება: **ხე** სუსტი ან საშუალო ზრდის. მომრგვალო ფორმის, გადაშლილი საშუალოდ ჩახშირებული ვარჯით. ძირითადი ტოტები ოდნავ დაშვებული. მერქანი ყავისფერი ფერის, გაფანტული ბურცობებით. **ყლორტები** გრძელი, საშუალო სისქის და სიგრძის. **ფოთოლი** საშუალო ზომის, საშუალო ინტენსიური შეფერვის. ფირფიტის ფორმა ფართო ოვალური, გამოხატული წვერით ხერხკბილა. ყუნწი მოკლე (30-35 მმ), ოვალური ფორმის 2 ყავისფერი სანექტრე ჯირკვლებით. **ყვავილი** საშუალო ზომის. გვირგვინის ფურცლები ფართო ოვალური ერთმანეთის ეხება.

ნაყოფის პომოლოგიური ნიშნები: ნაყოფი მსხვილი (5.8-6.5გ), მომრგვალო -ელიფსური ფორმის (1.86×1.84 სმ). ყუნწი სუსტი, საშუალო სიგრძის და სისქის (სიგრძე 42მმ). კარგად ემეგრება ყლორტს. კანი ძალიან მუქი წითელი, საშუალო სისქის, რბილობი ხორციანი, წითელი ფერის, წვნიანი, წვენი - მუქი წითელი. კურკის გამოსავლიანობა 7,2 %, მოგრძო -მომრგვალო ფორმის. სანახევროდ შორდება რბილობს, მუქე მოტკბო გემოთი. სადეგუსტაციო შეფასება 4.6 ბალი (5-ბალიანი სისტემით).

მარტივი პიონიმიური

შედგენილობა: ხსნადი მშრალი
ნივთიერება - 9.40 - 11.0% (Brix);
ტიტრული მუავიანობა - 1.18-1.24%.

პიონიმიური და სამაურნეო თავისებურებები:

ზრდა და მსხმოიარობა. ჯიშს

ახასიათებს კარგი განტოტვა

და ასევე ყლორტების განვითარების კარგი უნარი. მსხმოიარობის ტიპი შერეული. მსხმოიარობს როგორც ერთნაირი ტოტებზე, ასევე სანაყოფი თაგულებზე. მსხმოიარობაში შედის დარგვიდან მე-3-4 წელს (საძირე - კოლტი). მოსავლიანობა რეგულარული. კვლევის მიხედვით დადგენილია, რომ საშუალო მოსავალი შეადგენს 13 - 15 კგ/ხე.

დამტვერვა. ჯიში არის ნაწილობრივ თვითფერტილი. საშუალო პერიოდის მოყვავილე-ყვავილობს აპრილის შუა რიცხვებში. ყვავილობის ხანგრძლივობა 8-10 დღეა. (ს. ჯილაურას (მცხეთა) პირობებში). დამამტვერიანებელი - შატენმორელი.

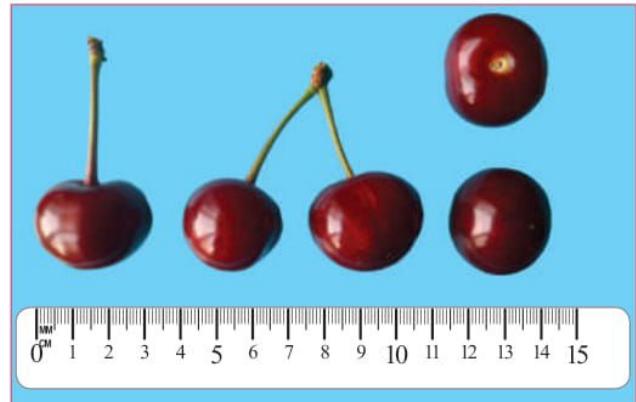
გამძლეობა მავნებელ-დაავადებების მიმართ. მავნებელ-დაავადებების მიმართ საშუალოდ ტოლერანტულია.

სიმწიფის პერიოდი და შენახვის თვისებურებები. საშუალო-საგვიანო სიმწიფის პერიოდის ჯიშია, სასიამოვნო საგემოვნო თვისებების. ნაყოფი მწიფდება ივლისის პირველ დეკადაში. ტრანსპორტაბელობის უნარი მაღალი. შესაძლებელია გამოყენებული იქნას ნედლი სახით და ასევე წარმოადგენს კარგ ნედლეულს გადამამუშავებელი მრეწველობისთვის.

ჯიშის დადებითი თვისებები. გამორჩეულად მსხვილი ნაყოფები მაღალი საგემოვნო თვისებებით და კომპაქტური ზრდა.

ჯიშის უარყოფითი თვისებები. დაბალი მოსავალი.

ზოგადი შეფასება. ჯიშს შეიძლება მიეცეს რეკომენდაცია სამრეწველო მიზნით გავრცელდეს აღმოსავლეთ საქართველოს ყველა რეგიონში.

მონტმორანსი (Montmorency)

ნარმოშოპა: ძველი ფრანგული ჯიშია, ცნობილია მე-18 საუკუნიდან. ფართოდ არის გავრცელებული აშშ-სა და კანადაში.

გავრცელება: საქართველოში შემოტანილია 2010 წელს ვაზისა და ხეხილის სარგავი მასალის წარმოების ეროვნული ცენტრის (2014 წლიდან სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ს. ჯილაურას ექსპერიმენტული ბაზა) მიერ.

მორცოლობიური დახასიათება: ხე საშუალო ან საშუალოზე ძლიერი ზრდის. უხვად შეფოთლილი. ივითარებს ჩახშირებულ, მომრგვალო ფორმის, გადაშლილ ვარჯს. ჩონჩხის ტოტები გადაშლილი. ღეროდან გამოსვლის კუთხე სწორთან ახლოს არის (65-750). ქერქი მუქი ყავისფერი, მონაცრისფრო-ვერცხლისფერი შეფერვით. კანზე მცირე რაოდენობის გაფანტული ბურცობებით. შემოსავი ყლორტები ბევრი, ძლიერი, კარგად განვითარებული. ფოთოლი მუქი მწვანე ფერის. ფოთლის ფირფიტა ვიწრო კვერცხისებური ფორმის, წვერით. კიდე არის ხერხკბილა. ყუნწი საშუალო სიგრძის (36-40მმ), ოვალური ფორმის 2 ყვითელი ფერის სანექტრე ჯირკვლებით. ყვავილი საშუალო სიდიდის, ოვალური ფორმის გვირგვინის ფურცლებით, რომლებიც ერთმანეთს ეხება.

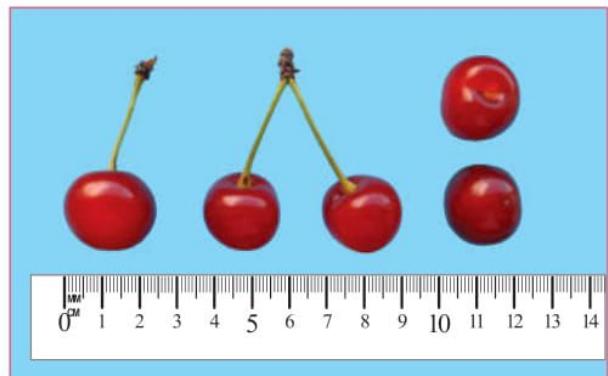
ნაყოფის პომოლობიური ნიშნები: ნაყოფი საშუალო ან საშუალოზე მსხვილი მასის (4.8-5.2გ), მომრგვალო ფორმის (1.7 6X 1.74 სმ). ყუნწი თხელი, მოკლე (სიგრძე 27- 28 მმ). კარგად ემაგრება ყლორტს. კანი ალისფერი წითელი, საშუალო სიმკვრივის, რბილობი მოყვითალო-მოწითალო ფერის, წვინანი, უფერული წვენით. კურკა საშუალო სიდიდის, მასა - 0.31 გ), მრგვალი. სანახევროდ შორდება რბილობს. ნაყოფის გემო ძალიან მჟავე. სადეგუსტაციო შეფასება 4.4 ბალი (5-ბალიანი სისტემით).

მარტივი პიონიმიური შედგენილობა: ხსნადი მშრალი ნივთიერება - 14.0-14.5% (Brix); ტიტრული მუავიანობა - 1.05-1.10 %.

პიოლოგიური და სამეურნეო თავისებურებები:

ზრდა და მსხმოიარობა. ჯიშს

ახასიათებს კარგი განტოტვა და ასევე ყლორტების განვითარების მაღალი უნარი. ძირითადად მსხმოიარობს ერთნლიან ტოტებზე და სანაყოფე თაიგულებზე. მსხმოიარობაში შედის დარგვიდან მე-4-5 წელს (საძირე - კოლტი). მოსავლიანობა რეგულარული, მაღალი. კვლევის მიხედვით დადგენილია, რომ საშუალო მოსავალი შეადგენს 18-24 კგ/ხე.

დამტვერვა. ჯიში თვითფერტილურია, საშუალო-საგვიანო პერიოდის მოყვავილე-ყვავილობასაპრილის მეორედეკადაში. ყვავილობის ხანგრძლივობა 9-12 დღეა (ს. ჯილაურას (მცხეთა) პირობებში).

გამძლეობა მავნებელ-დაავადებების მიმართ. მავნებელ-დაავადებების მიმართ ჯიში არის საშუალოდ ტოლერანტული.

სიმწიფის პერიოდი და შენახვის თავისებურებები. ჯიში არის საშუალო სიმწიფის პერიოდის. ნაყოფი მწიფდება ივნისის მესამე დეკადაში. ტრანსპორტაბელობის უნარი მაღალი. ძირითადად გამოიყენება გადამუშავებული სახით სხვადასხვა სახის პროდუქციის წვენების, კომპოტების დასამზადებლად.

ჯიშის დადებითი თვისებები. უხვი და რეგულარული მსხმოიარობა.

ჯიშის უარყოფითი თვისებები. ნაყოფები სრულ სიმწიფეშიც კი არის ალისფერი, არ გადადის ალუბლისფერში.

ზოგადი შეფასება. ჯიშს შეიძლება მიეცეს რეკომენდაციასამრეწველო მიზნით გავრცელდეს აღმოსავლეთ საქართველოს ყველა რეგიონში უპირატესად გადამუშავების მიზნით.

შატენმორელი (Schattenmoralle)

ნარმოშობა: მსოფლიოში ფართოდ გავრცელებულია ძველი ევროპული ჯიშია, რომელიც ლიტერატურული წყაროებით ჯერ კიდევ მე-17 საუკუნეში მოიხსენებოდა.

სინონიმები: მორელი (აშშ, დიდი ბრიტანეთი), ლუტოვკა (პოლონეთი), გრიოტ დე ნორდი (საფრანგეთი)

გავრცელება: საქართველოში შემოტანილია 2010 წელს ვაზისა და ხეხილის სარგავი მასალის წარმოების ეროვნული ცენტრის (2014 წლიდან სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ს. ჯილაურას ექსპერიმენტული ბაზა) მიერ.

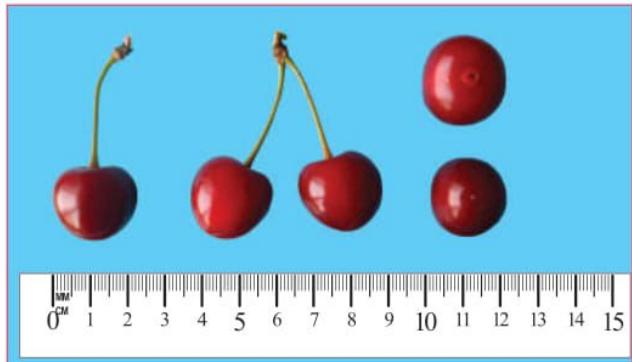
მორფოლოგიური დახასიათება: საშუალო ზრდის. ვარჯისფერული ფორმის (ჩახშირებული), კარგად შეფოთლილი. ჩონჩხის ტოტები ზემოთ მიმართული. ქერქი მუქი ყავისფერი. ნაცრისფერი ნაფიფქით. ყლორტები სუსტი, საშუალო სიგრძის. ყავისფერი, მოვეცხლისფრო ნაფიფქით. ქერქზე ბურცობების საშუალო რაოდენობით. ვეგეტატიური კვირტები კონუსური ფორმის წვერით, ხოლო სანაყოფე - ოვალური. ფოთოლი საშუალო სიდიდის (75 X 40 მმ). ფირფიტა ვიწრო წაგრძელებულ-ოვალური, მკვეთრი წვერით. საშუალო ინტენსივობის მწვანე ფერის. კიდის დაკბილვა - ორმაგხერხკბილა. ყუნწის სიგრძე - 30-35 მმ. ყვავილი საშუალო ზომის, ფართო ოვალური გვირგვინის ფურცლებით, რომლებიც ერთმანეთს ეხება.

ნაყოფის პომოლოგიური ნიშნები: ნაყოფი საშუალო ან საშუალოზე მსხვილი მასის (4.8-5.8 გ), მომრგვალო ფორმის (1.84X2.06 სმ). ერთგვაროვანი. ყუნწის სუსტი, საშუალო სიგრძის (36-38 მმ). კარგად ემეგრება ყლორტს. კანი მუქი წითელი ფერის, საშუალო სიმკვრივის, რბილობი მუქი წითელი. ძალიან წვინიანი. კურკა საშუალო სიდიდის (0.24 - 0,27 გ), კვერცხისებური ფორმის, ადვილად შორდება რბილობს. ნაყოფის გემო მუავე, ოდნავ ტკბილი სადეგუსტაციო შეფასება 4.5 ბალი (5-ბალიანი სისტემით).

მარტივი პიონიმიური
შეღგენილობა: ხსნადი მშრალი
ნივთიერება - 12.0 - 12.5 (Brix).

**პიონიმიური და სამაურნეო
თავისებურებები:**

ზორდა და მსხმოიარობა. ჯიში
ხასიათდება განტოტვის და ყლორტე-
ბის განვითარების კარგი უნარით. მსხმოიარობა ძირითადად არის სერეული
ტიპის. იგი მსხმოიარობს სანაყოფე თაიგულებზე და ერთწლიან ტოტებზე.
მსხმოიარობაში შედის მე-3-4 ნელს (საძირე - კოლტი). მოსავლიანობა
რეგულარული, მაღალი. კვლევის მიხედვით დადგენილია, რომ საშუალო
მოსავალი შეადგენს 16-19 კგ/ხე.

დამტვერვა. ჯიში არის თვითფერტილი. საგვიანო პერიოდის მოყვავილე-
ყვავილობს აპრილის პირველ-მეორე დეკადაში. (საკონტროლო ჯიშ ქართული
ალუბალთან შედარებით 5-6 დღით გვიან). ყვავილობის ხანგრძლივობა 8-10
დღეა. (ს. ჯილაურას (მცხეთა) პირობებში).

გამძლეობა მავნებელ-დაავადებების მიმართ. ჯიში ზოგჯერ ძლიერად
ზიანდება მონილიოზით და საშუალოდ კლასტეროსპოროზით.

სიმწიფის პერიოდი და შენახვის თვისებურებები. კარგი საგემოვნო
თვისებების მქონე ჯიშია. საშუალო სიმწიფის პერიოდის. ნაყოფი მწიფდება
ივლისის პირველ დეკადაში. ძირითადად გამოიყენება ნედლი სახით ან
გადასამუშავებლად.

ჯიშის დადებითი თვისებები. რეგულარული მსხმოიარობა, მაღალი ხარისხის
ნაყოფები.

ჯიშის უარყოფითი თვისებები. წვიმიანი გაზაფხულის პირობებში
საგრძნობლად ზიანდება მონილიოზით.

ზოგადი შეფასება. ჯიშს შეიძლება მიეცეს რეკომენდაცია სამრეწველო
მიზნით გავრცელდეს აღმოსავლეთ საქართველოს ყველა რეგიონში.